

Pinksteren

In een ver land zit ik in de bus. De bergen in gaat het, en er weer uit. Op een zeer bochtig traject, dat menigeeen ziek maakt en uit het raam doet leunen, terwijl het rijgedrag van de chauffeur op geen enkele manier hierdoor beïnvloed wordt. Naast de achteruitkijkspiegel boven de voorruit prijkt in een vreemde taal een tekstje, eindigend met twee letters en daarachter cijfers 121. Het enig voor mij verstaanbare, die cijfers. Waarvan ik ineens weet – vergeef me de beroepsdeformatie - psalm 121 moet dat zijn: “De Levende zal je uitgaan en je ingaan bewaken van nu aan tot in Eeuwigheid”. Wat ook gebeurt, dacht ik – in deze vreemde taal plotseling iets bekends ontwarend en getroost - dan zijn we dus toch ergens bewaard, of die chauffeur zich daar iets van aantrekt of niet.

In de lezingen van vandaag zitten ook Jezus en zijn vrienden angstig bij elkaar. De ene keer als hij in levende lijve nog bij hen is en je de beklemming van het afscheid voelt in ieder woord dat wordt gezegd. De andere keer, als hij al niet meer leeft en de leerlingen precies zo verweesd bij elkaar zitten, als ze vreesden. Onontkoombaar, als een dierbare je ontvallen is of op tal van andere momenten in ons leven. We weten vermoedelijk allemaal wel, hoe het kan zijn. Hoe het voelt om verweesd te zijn soms ook. Waar de moed vandaan te halen, hoe verder te gaan, hoe nog een beetje in jezelf te geloven, in het leven of in wat je doet, in een ander of in de wereldvrede.

Het is in het evangelie van Johannes een bijzondere afscheidsrede, die Jezus spreekt. Iets anders toch weer dan bij de andere evangelisten. Troostrijk - want het gaat over de troosteres die komen zal – de vaste overtuiging van de Johannesgemeente. Jezus die over alle verbijstering heen nota bene midden in het uur u woorden spreekt van troost. Dat je denkt dat het straks allemaal verloren zal zijn, en dat er geen toekomst, hoop of perspectief meer zal zijn, maar dat dat níet zo is. Het leven zál weer verdergaan, zegt hij. En je zult er niet alleen voorstaan, want een nieuwe trooster zal er zijn en instaan voor jou en staan voor dezelfde goede zaak. Je denkt dat het voorbij is, maar zo is het niet.

Jezus spreekt bij Johannes over zijn einde in opmerkelijke taal. Alsof het helemaal geen einde is, spreekt hij van een verheerlijking en ergens anders van een bekroning. Alsof er alleen nog maar winst geboekt kan worden. Taal die tegen wie hem eronder denkt te krijgen in iets onverzettelijks heeft: Laat je niet ongerust maken en verlies de moed niet. Wie liefheeft, zál worden bemind. Wie mijn woord doet - de Levende zelf zál je bewonen. De woorden “gaan” en “komen” vallen op, die wel veertien keer voorkomen in deze rede van Jezus. Hij zal gaan, dat is wel zeker, maar aan alles wat hij zegt ligt ten grondslag, dat hij op andere wijze ook terugkeren zal. Een vaarwel en een belofte dus tegelijk.

En dan tóch zo benauwd zijn! Hoe verder? is de stemming. De leerlingen, die alleen hun verlies kunnen zien, de eenzaamheid, de dreiging en de beklemming. Maar Jezus zegt dat het leven níet zal ophouden te bestaan maar doorgaan nog altijd onder Gods hoede op zijn minst. Mits ze zijn woord bewaren en wat feitelijk hetzelfde is: hem liefhebben, zúllen ze zien dat het mogelijk is: Gods inwoning onder de mensen. Niet aan het einde der tijden, maar nu, middenin het leven, in een onaffe, gewelddadige, gebroken wereld.

De tekst van Johannes heeft iets ongrijpbaars. Woorden dwarrelen haast boven de regels uit en waaien door elkaar heen. Johannes schrijft als een dichter over wat zich vooral tussen de regels als een hartslag lezen laat. En bij Lucas gebeurt het, als niet zo heel veel later de leerlingen opnieuw bij elkaar zijn. Nog altijd opgesloten in al hun onrust en vrees, en die nieuwe geest zomaar binnenwaait. Het leven dat door niets of niemand zich tegenhouden laat. Door geen enkel regime of terreur, door

geen dood of welke neerslachtigheid dan ook. Integendeel! Zoals mensen die overal in de wereld, ondanks dagelijkse tegenwerking en voortdurend maar weer oplaaiend geweld met alle bezieling voor vrede blijven werken en ontmoeting. Of – heel anders - op alle mogelijke creatieve manieren zich inzetten voor acties met een medisch doel. Zo'n stoet afgelopen vrijdag door Amsterdam van toeterende brandweerauto's, politiebusjes en ziekenauto's die zieke kinderen die ook van zoiets dromen, naar Artis brachten, naar de dieren. Ook een soort *brand die uitslaat*..

Maar is dat allemaal niet te makkelijk? vragen de leerlingen. Hoe kunnen wij de weg vinden als we niet eens weten waar jij naartoe gaat? En die vader, waar je steeds over spreekt : laat ons die dan zien. En Jezus zegt : weet je de weg niet? kijk naar mij. Wil je de Levende zien? kijk maar naar mij. Wie het woord doet en de liefde onderhoudt, bij hem of haar woont de Levende.

Woorden die er altijd al geweest klinken hier mee: God liefhebben boven alles en - alsof dat moeiteloos in elkaar grijpt: de ander als jezelf. Liefde geven, ontvangen en weer doorgeven in een en dezelfde beweging. Zoals de levensadem, die vanaf den beginne al boven de wateren was, waar een wereld uit voortgekomen is in een onmetelijke diversiteit die zich onophoudelijk verder vertakt. Woord geworden, gestalte gekregen, zegt de bijbelschrijvers. Zo is het altijd gegaan in de geest van het verbond , langs de weg van de Thora. De geest uit de mond van Mozes en de profeten. Die altijd die geest van Liefde met een hoofdletter was: om samen te ontvangen en te bewaren en aan elkaar te doen. Diezelfde geest die ook Jezus bezielt, die door niets of niemand kan worden tegengehouden. Dat is kennelijk de boodschap. En die levensbron, die Levende, zegt Jezus tot de zijnen, leeft evenveel in mij als in jullie. Laat je er ook door bezielen en door bewonen. Het leven zelf, dat stroomt door alles heen. Gemeenschapsadem, waar we immers allen vanaf stammen. De levende die is in ieder van ons. Als je dat ziet, stroomt het vanzelf naar anderen toe. Bemind worden, dóet beminnen. Afijn, je weet het eigenlijk al: de ander niet minder dan jijzelf, ieder meegerekend. Wat zou het goed zijn zo wereldwijd elkaar te verstaan. Ik laat jullie mijn vrede.

Waar woont God, vroeg Rabbi Mendel aan zijn medegeleerden . Het is een bekend verhaaltje, maar wel van toepassing hier. Overal toch, zeiden zij terwijl ze hem uitlachten. Maar de rabbi antwoordde: Nee, niet overal, maar alleen daar waar men de Levende ontvangen kan. "Bestaat God" – misschien hebt u het wel gelezen - als een persoon achter de sterren vroeg een jongetje van 7 aan een sterrenkundige? Nee, niet als een persoon achter de sterren, was zijn antwoord, maar in hoe jij en ik leven en anderen doen leven. Dan werkt God. In jou en door jou. Zo kan het gebeuren. Leven in de geest van de levende. We zijn zo goed in rationaliseren, definiëren, indelen, elkaar in hokjes plaatsen ook. De geest ontdekken heeft te maken met wat niet in hokjes te plaatsen is, maar juist daarbuitenom kan worden ontvangen. Ik vond, ondanks de discussies die daarover alweer zijn losgebroken in de krant, dat die sterrenkundige dat mooi gezegd had. Laten gebeuren. Zoals ook ik mijn momenten hebben kan waarop ik denk dat het vastzit. Van mijn moeder leerde ik vertrouwen, dat wat niet is nog komen kan. Soms hoorde ik haar zingen terwijl ze bezig was zo ergens in huis of in de tuin. En achteraf denk ik dat dat het misschien wel was: de geest, de troosteres, die daar ontvangen werd. Een soort ontvangen waar zingen kennelijk ook zo zijn werking heeft, net als hier, en dan ging de rest vanzelf, want wie ontvangen kan heeft dan ook weer veel te geven. En zo zijn die twee ook in de christelijke traditie met elkaar verstrengeld, onlosmakelijk verbonden. Wie liefde ontvangen kan , kan het ook doorgeven. Dan is de geest met je, bij je *ingaan* en bij je *uitgaan*. Dat moet Pinksteren wel zijn. Dus sloten eraf is het devies en onbewaakt en onbekommerd dúrven zijn. En zingen – laten we dat ook doen. Dat doet dan wel de rest.

juut meijer